

Marine næringer i Nord-Norge

- mulig fremtidig verdiskaping

Forskningsjef Ulf Winther, SINTEF Fiskeri og havbruk

Presentert på "Framtid i Nord – kunnskapsinnhenting om økt verdiskaping"

Tromsø 27.juni 2013

Teamet

- SINTEF Fiskeri og havbruk, ansvarlig
- Norut
- Havforskningsinstituttet, avd Tromsø
- SINTEF Teknologi og samfunn

The image shows the cover of a report. At the top, there are three logos: SINTEF, NORUT, and HAVFORSKNINGSINSTITUTTET (INSTITUTE OF MARINE RESEARCH). The title 'Sektoranalyse for de marine næringene i Nord-Norge' is centered below the logos. A dark blue horizontal band contains the subtitle 'Kunnskapsinnhenting - verdiskaping i nord'. The main part of the cover is a photograph of a person standing on a rocky shore, looking out at the sea during a sunset or sunrise. The sky is a mix of blue, purple, and orange. In the bottom right corner of the photograph, there is a small logo and text: 'NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTET, KOMMUNAL OG REGIONALDEPARTEMENTET, FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET, MILJØVERNDEPARTEMENTET' and 'Sóna Ansjla Photography - Veltorway.com'.

Hva jeg skal snakke om

- Hva legger vi i de marine næringene?
- Hvilken betydning har de marine næringene i Nord-Norge?
- Potensial for verdiskaping i 2030 og 2050
- Tiltak for å realisere potensialet

De marine næringene

- Ikke bare fiskeri og havbruk med tilhørende foredling
- Den biomarine industrien er i vekst
- Nye marine næringer – har de et potensial?
- Leverandørindustrien er viktig

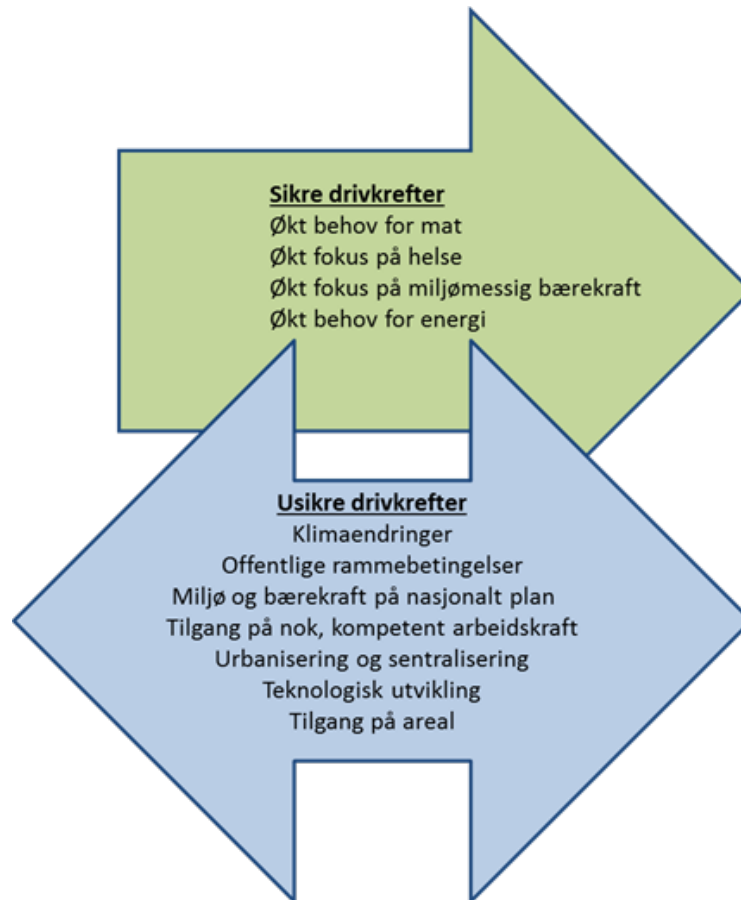


De marine næringene spiller en nøkkelrolle i Nord-Norge

- Det fangstes ca 1,5 millioner tonn fisk i havområdene utenfor Nord-Norge
- Landet i Nord-Norge ca 1,1 mill tonn til en førstehandsverdi på om lag 8,6 mrd kr
- Havbruk produserte ca 450 000 tonn laks og ørret til en verdi på ca 11 mrd kr
- Totalt var det 13 500 sysselsatte i de marine næringene i 2012, da er leverandørene tatt med
- Det er ca 3 700 bedrifter, med en samlet omsetning på ca 29 mrd kr i 2011
- Et bidrag til BNP på ca 10,5 mrd kr i 2011



Fremtidig verdiskaping – hva vil drive utviklingen?



Mulig marin verdiskaping i 2030 og 2050

Vi har regnet på to alternativer:

1. Dagens utvikling fortsetter som nå
2. Alt legges til rette for å få til en betydelig økt marin verdiskaping

Dagens utvikling fortsetter:

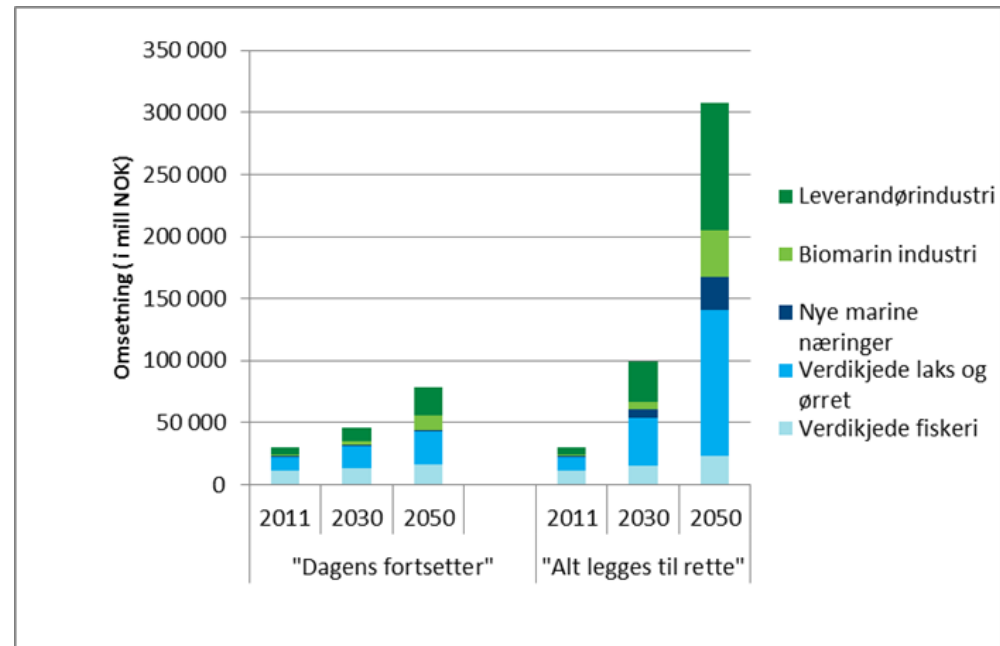
- Fiskeri – noe mer landes, dagens politikk
- Havbruk - gjennomsnittlig antall konsesjoner øker likt som de siste 7 årene
- Nye marine næringer – spredte forsøk , noe taredyrking
- Biomarin – konservativ vekstrate, vekstrate som i den globale marine ingrediensindustrien

Alt legges til rette:

- Fiskeri – moderat økning siden alt landes
- Havbruk - nye konsesjoner tildeles raskere
- Nye marine næringer – større grad av tilrettelegging
- Biomarin - FoU-resultater i økt næringsvirksomhet
- Leverandørindustrien – øker i takt med næringene

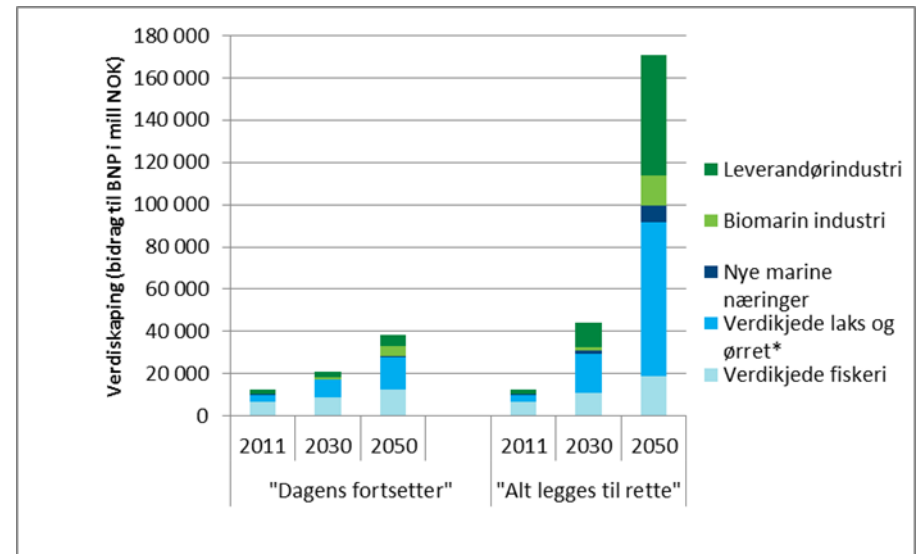
Omsetning i 2030 og 2050

- Vi får en god vekst i alternativet der dagens utvikling fortsetter
- 45 mrd kr i 2030 og 78 mrd kr i 2050
- 100 mrd kr i 2030 og 300 mrd kr i 2050 hvis alt legges til rette
- Særlig laks og ørret som vokser
- Men også biomarin industri og leverandørindustrien øker - og nye marine næringer
- Moderat utvikling i fiskeriene



Bidrag til BNP og sysselsetting

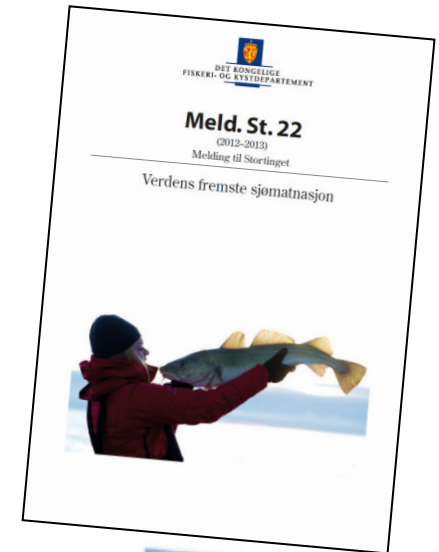
- Dobler bidraget til BNP fram mot 2030 hvis dagens utvikling fortsetter – til 20 mrd kr
 - Firedobler mot 2050 – til 40 mrd kr
- I alternativet der "alt legges til rette" kan man få en fire-dobling til over 40 mrd kr i 2030
 - Over en ti-dobling i 2050
- Sysselsettingseffekten er liten i "dagens fortsetter" frem mot 2030, naturlig nok større i "alt legges til rette"



Hvordan få til dette ?

Virkemidler og tiltak

- Virkemidler og tiltak er grundig behandlet i flere dokumenter
 - Stortingsmelding og i Hav 21
- Viktigheten av de marine næringene er beskrevet hos Torger Reve et.al – sjømatnæringen er et av tre globale kunnskapsnav i Norge
- Rapporten "Verdiskaping basert på produktive hav i 2050" peker på fremtidige muligheter og omsetning
- Forvaltningsplanene for Barentshavet og Norskehavet
- Våre forslag overlapper delvis med tiltakene og forslagene i disse, men flere av våre forslag går ut over disse

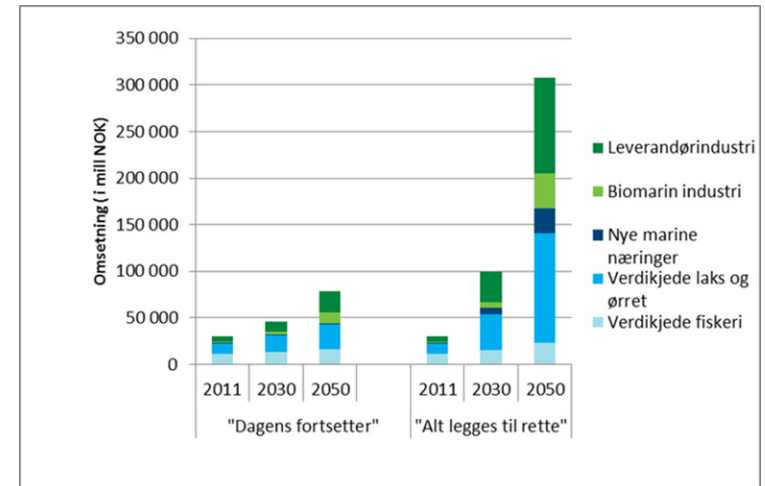


Vi har lagt til grunn for våre anbefalinger

- Norge har et estisk ansvar for å utnytte naturgitte fortrinn til å produsere mat
- De marine næringene må gis anledning til vekst – det må legges til rette for lønnsomhet i alle ledd
- All virksomhet må drives bærekraftig: Miljømessig – sosial - økonomisk bærekraft må tas med i vurderingen
- All produksjon av mat setter et miljømessig fotavtrykk
- Norge er et høykostland, det gir spesielle utfordringer for å oppnå lønnsomhet i en eksportrettet næring
- Nord-Norge har en spredt bosetning og næringsstruktur og relativt få og konsentrerte kompetansemiljøer

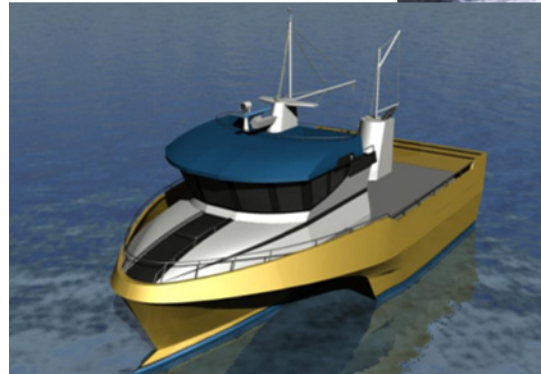
Offensiv satsing på de marine næringene

- For å ta ut potensialet er det nødvendig med et løft ut over en jamn årlig økning i bevilgninger
- En vekst i innsatsen på dagens nivå vil til en viss grad kunne utløse potensialet i fiskeri og havbruk
- Vil ikke være tilstrekkelig for å utvikle nye marine næringer
- Krever forskning og utvikling – og kapital til investeringer
- Både det offentlige og private må ta en rolle - også den eksisterende næringen som tjener penger



Fiskeri

- Tilnærming til helhetlig økosystembasert forvaltning – høyt vedvarende høsting av marine ressurser i fokus
- Økt kvalitet og kvalitetsdifferensiering avgjørende
- Tiltak på logistikk – kjølesystemer - markedsføring
- Myndigheten bør ha et hovedansvar – men også næringen selv
- Utvikling av levendefangst og mellomlagring



Havbruk

- Identifisere de beste områdene for oppdrett av laks og andre arter –struktur som sikrer optimale forhold for næringsvirksomhet – og miljømessig bærekraft
- Sikre miljømessig bærekraft – vaksiner – steril fisk – lusbehandling uten medikamenter
- Nytt arealsystem bør sikre legitimiteten til havbruksnæringen lokalt– regionalt – nasjonalt, alle nivåer må tas med
- Legge til rette for økt produksjon av smolt i Nord-Norge
- Næringen har et viktig ansvar – sammen med myndighetene



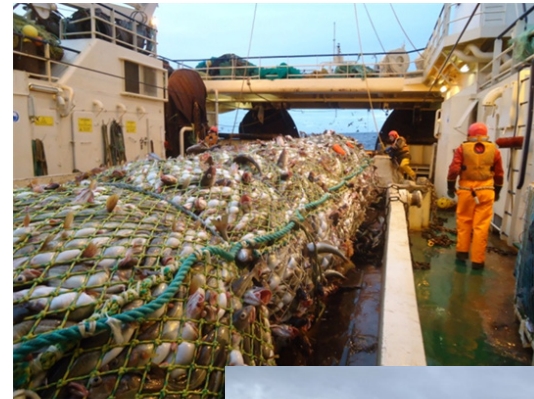
Biomarine næringer og nye næringer

- Videreutvikle de sterke fagmiljøene i Tromsø og Bodø – kan være nødvendig å bygge opp nye fagmiljøer
- Nye næringer har behov for spesielle virkemidler
 - refusjonsordninger på linje med olje- og gass
 - fasiliteter for uttesting i småskala og storskala
- Risikovillig kapital er en mangelvare – stort behov
- Norges Forskningsråd bør få øremerkede midler til krafttak for å utvikle nye marine næringer
- Integreert Multitrofisk Akvakultur (IMTA) – bør få i gang pilotprosjekter
- Myndighetene har en viktig rolle - havbruksnæringen har penger



Tiltak på tvers

- Næringen må gi innspill til hva slags utdanning det er behov for i et 10-års perspektiv
- Utvikle kunnskap om muligheter og utfordringer i sameksistens
 - mellom de marine næringene
 - og mellom de marine og andre næringer
- Utvikle leverandørindustrien – etablere flere næringsklynger (ARENA f.eks) – Marint Verdiskapingsprogram for leverandører
- Konkurrerer med petroleums næringen – like vilkår som petroleumsnæringen
- Risikovillig kapital



Avsluttende kommentarer

- De marine næringene utnytter fornybare ressurser og er for "evigheten"
- Potensialet for verdiskaping og aktivitet er så stort at de marine næringene vil kunne bidra sterkt til å videreutvikle bosetning og næringsliv i Nord-Norge
- En slik utvikling kommer ikke av seg selv – en betydelig innsats må til – og prioritering
- Innsatsen må komme både fra det offentlige, fra private aktører og fra forskningsmiljøene

Takk for oppmerksomheten!

